

Došlo 8. X. 1930

Roman

Poštnina plačana v gotovini pri prejetju Številka 2 Din

Naročnina: 1 mesec 8 Din,
1/2 leta 20 Din, 1/2 leta 40 Din,
vse leto 80 Din. — Račun
poštne hranilnice v Ljubljani
štev. 15.393. — Dopisi: „Ro-
man“, Ljubljana, breg 10-12

Tednik za vse / Izhaja ob sobotah / Ljubljana, 11. X. 1930

Leto II. - Štev. 41

GRETA GARBO

FOTO M. G. M.

ŽENA, KI SI JE OSVOJILA SVET IN SI PRIBORILA VSTOP V KRALJEVSKO RODBINO:
PISEJO, DA SE JE ZAROČILA S SIGVARDOM, DRUGIM
SINOM SVEDSKEGA KRALJA.

Kralj pariških reporterjev

intervjuja

kralje čičaškega podzemlja

Velezanimiva poročila francoskega časnikarja. — Dva meseca med čičaškimi banditi. — Senzacija v slovenski žurnalistiki.

4. oktobra je Nj. Vel. kraljica s spremstvom posečila Ljubljano in si ogledala pouk v uršulinskem samostanu, na ženski realni gimnaziji in v Mladiki ter Dečji dom in šolsko kuhinjo Nj. Vel. kraljice Marije. Povsod, tako med vožnjo in na cesti kakor med šolsko mladino je bila Nj. Vel. kraljica deležna navdušenih pozdravov.

9. oktobra je minilo 15 let, kar je pal Beograd v nemške roke. Svečana komemoracija za žrtve, ki so pale pri njega obrambi, bo 15. oktobra.

Novi jugoslovenski zavod za tiskanje bankovcev začne tiskati nove bankovce po 10, 100, 1000 in 50 dinarjev. Imeli bodo napis „Kraljevina Jugoslavija“.

2. oktobra se je v dvorani novo-meškega okrožnega sodišča po izgubljeni pravdi vpričo občinstva in sodnikov ustrelil do smrti tamošnji trgovec Hinko Podlogar.

Dr. Vladimir Maček se pojde zdraviti v Karlove Vary.

4. oktobra se je društvo „Zoo“ razšlo, ker ni dobilo od mestnega magistrata tivolskega ribnika, ki je baje edini primeren za živalski vrt. Imetje društva razdeli likvidacijski odbor ljubljanski univerzi in društvom „Zoo“ v državi.

Uprava Savske banovine nabavi za vse šole in svojem področju radijske aparate.

1. oktobra je „Le Journal“, eden največjih pariških dnevnikov, končal serijo velezanimivih člankov o življenju in navadah čičaških razbojnikov, morilcev in tihotapev. Poročila je napisal znameniti reporter Géo London, ki se je letos dva meseca, julija in avgusta, mudil med čičaškimi banditi. 1. novembra začne ti odlično pisani, napišeni in z originalnimi slikami opremljeni članki izhajati v „Romanu“, ki si je pridobil zanje izključno pravico za slovenščino.

2. oktobra o priliki desetletnice pripadnosti k Avstriji so avstrijski Slovenci v Celovcu na izrednem občnem zboru političnega in gospodarskega društva za Koroško zahtevali v posebni resoluciji vse one narodne, kulturne in gospodarske pravice, ki jih zahtevajo Nemci za svoje manjšine. Teh pravic namreč do danes navzlic obljubam leta 1920 še niso dobili. Tudi zahtevajo kulturno avtonomijo.

Veliki ruski slikar Ilja Rjepin je umrl v majhni finski vasi, star 86 let.

Dunajska „Neue Freie Presse“ poroča, da se je Greta Garbo zaročila z drugim sinom švedskega kralja.

Pred dobrim mesecem dni se je vrnil iz Chicaga v Pariz znameniti francoski novinar Géo London. V Chicaga ga je poslal veliki francoski list „Le Journal“ samo zato, da si na tak ali tak način pribori vstop v čičaško podzemlje, da se tam seznanji z „najvišjimi“ glavami zločinskega sveta, s tihotapskimi voditelji, s strašnimi „gangsterji“, da jih intervjuja (kakšna predrznost!), da po možnosti izve njihove skrivnosti, prouči njihovo organizacijo — skratka vse, kar se dogaja med izobčenci čičaške družbe največjega zločinskega mesta sveta.

In Géo London je častno rešil to nalogo. Ostal je dva meseca med čičaškimi banditi, se z njimi seznanil, se dal celo z njimi fotografirati. Izvedel je od njih marsikaj, česar niti detektivji niso spravili na dan. In vse to si je vestno zabeležil in napisal izčrpna poročila za svoj list. „Le Journal“ jih je prinašal dobrih štirinajst dni dan za dnem, opremljena s slikami, na prvi strani lista, na najodličnejšem mestu. Zbudila so pozornost ne samo vsega pariškega tiska in občinstva; prislunil je ves civiliziran svet.

Ta poročila se bero kakor napet kriminalni roman; od njega se razlikujejo samo po tem, da so do pičice resnična.

Tudi čitatelji „Romana“ jih bodo lahko brali; zagotovili smo si od

Največja letalska katastrofa vseh časov se je zgodila v nedeljo 5. oktobra pri Beauvaisu nad Parizom. Tam se je vnel največji zrakoplov sveta angleški „R 101“ in eksplodiral. Od 58 oseb, ki so bile v gondolah, jih je 52 našlo smrt v plamenih, 2 moža posadke sta se rešila, 4 osebe pa so hudo opečene. Med mrtvimi je angleški letalski minister lord Thomson.

Nemško potniško letalo „D 1930“ je na poletu iz Berlina na Dunaj 6. t. m. tik pred pristankom v Dresdnu strmoglavilo na zemljo. Vsi potniki s posadko vred, skupno 9 oseb, so mrtvi.

6. oktobra je demisijonirala rumunska vlada.

Geološka ekspedicija je slučajno našla na Grenlandiji v ledu trupla 7 Nizozemcev, članov odprave kapetana Jana Mayensa, ki je izginila v Grenlandiji leta 1634.

V Kölnu je avtomobilski kralj Ford položil temeljni kamen svoji prvi tvornici v Evropi. Tovarna bo

avtorja in „Journala“ izključno pravico njih priobčevanja v slovenščini. Prepričani smo, da bomo s tem ustregli vsem svojim cenjenim bralcem in bralkam, da, tudi bralkam. Prepričani pa smo tudi, da bodo vsi vedeli ceniti našo dobro voljo in gmotne žrtve, ki smo jih morali doprinesti za to, da smemo prinašati ta poročila kot

prvi in edini v slovenščini.

Ta poročila bodo opremljena z jako zanimivimi slikami, za katere smo si tudi pridobili avtorsko pravico.

Izrečno poudarjamo, da teh poročil, ki bodo več ali manj zaokrožene celote, ne bomo prinašali na škodo obeh romanov in stalnih rubrik lista. Priobčevati jih začnemo v številki, ki izide 1. novembra t. l.

Nekateri gg. naročniki.

ki so v redu obnovili naročnino, nam niso poslali ne znamk ne naslovov. Da ne bo nesporazumov, izjavljamo: znamke so pogoj, naslovi pa želja. Kdor ne pošlje znamk (ali istega zneska v položnici) smatramo, da knjige ne želi; če pa dobimo od koga samo znamke brez naslovov, bomo knjigo vseeno poslali, čeprav bi nam bilo mnogo ljubše, da vsakdo priloži tudi naslove.

rabila izključno samo nemški material in zaposlila samo nemške delavce in inženjerje. Delala bo za Nemčijo, Skandinavijo, Poljsko in Balkan.

Na Češkoslovaškem pripravljajo zakon, da se železniške uradnice ne bodo smele poročiti, sicer dobe trimesečno odpoved brez vseh pravic do kakršne koli odpravnine in pokojnine.

Novi nemški parlament bo štel 577 poslancev.

4. oktobra so uradno objavili zaroko bolgarskega kralja Borisa z italijansko princeso Giovano. Poročilo bo v novembru.

5. oktobra se je začela balkanska konferenca v Atenah.

Letošnja pariška avtomobilska razstava kaže, da gre razvoj avtomobilske industrije v smer dobrega, močnega, solidnega in poceni voza za srednjega človeka: nič več štiri cilindre, nego šest, boljše zavore, boljše hlajenje, boljše vzmeti, več preprostosti v gradnji motorja.

Skrivnost „Jacka Razparača“

Osveta zdravnika, ki mu je pouličnica okužila sina

Ihče iz današnjega rodu ne pomni dogodkov, ki so se odigrali proti koncu leta 1888 v Londonu. Takrat so našli po vrsti, drugo za drugo na ulici mrtve prostitutke in vse so imele z nožem razparane trebuhe. Šest takih nesrečnic so pobrali na cesti.

Kdo je bil njih morilec?

Do danes ga niso našli in njegovo ime bo najbrž ostalo za vedno neznano. Le domnevati se da, kakšen in kdo je utegnil biti. Te domneve pa so več ali manj samo domneve, verjetne ali ne, in nikako dejstvo jih neovrgljivo ne podkrepuje.

V toku let in desetletij so se rodile razne teorije, ki so jih potem vselej spet zavrgli.

Zanesljivo je le to, da je bil prvi umor storjen 7. avgusta, poslednji pa 9. novembra 1888. Dlje so ugotovili, da so bile prve pet same zanemarjene, propale počestnice brez hiše in doma, med tem ko popisujejo šesto žrtev kot mlado, zalo in zapeljivo žensko, ki je videla že lepše dni, a je naposled končala v beznicah v vzhodnih londonskih predmestjih. Najbolj zanimivo je to, da so s smrtjo šeste, Marije Kellyjeve, umori prestali; vse šest so bile iz vzhodnega predmestja Londona, in vse so bile pouličnice.

kaj so mogli iz tega sklepati?

Najbolj preprosti sklep je bil ta, da je bil morilec blazen. S tem se vobče vsak problem najlažje reši. In da je bila stvar bolj zanimiva, so rekli, da je bil versko blazen. Zakaj bi drugače moril baš počestnice?

To bi vse bilo jako lepo, a nastane vprašanje: zakaj pa baš počestnice iz vzhodnega dela Londona? In zakaj samo šest, potem pa nenadoma konec te zabave?

Ta teorija tedaj ni videti baš verjetna.

Druga, že sprejemljivejša teorija je trdila, da je bil „Jack Razparač“ student medicine, ki se je pri neki pouličnici okužil

in se je zato hotel maščevati nad vsemi njenega poklica. A tudi zoper to je tehten ugovor: zakaj samo v vzhodnih delih Londona? Zakaj se ne maščuje tudi nad drugimi počestnicami?

Najverjetnejša bo vendarle še najnovejša teorija, ki jo je pred nekaj meseci postavil v svoji knjigi „Skrivnost Jacka Razparača“ angleški raziskovalec L. W. Matters. On edini si je logično zadal tri bistvena vprašanja: prvič, zakaj so bile vse Razparačeve žrtve iz najnižjih slojev, drugič, zakaj so se umori dogajali samo v vzhodnih predmestjih Londona, in tretjič, zakaj so ti umori prestali baš s smrtjo Marije Kellyjeve.

In Matters dobro odgovarja: Tega si ni moči razlagati drugače, kakor s tem, da je Razparač iskal samo eno žensko, neko čisto določno žensko, o kateri je najbrž vedel samo to, da ji je ime Marija Kellyjeva in da stanuje nekje v vzhodnih londonskih predmestjih. Po Mattersovi sodbi jo je iskal med njenimi vrstnicami, ki jih je nato ubil, da ne bi njej izdale, da je po njej povpraševal. Matters pravi, da je bil Razparačev nagib osveta: hotel se je maščevati nad njo, nad žensko, ki mu je okužila edinega sina.

Po Mattersovem mnenju je bil Razparač kirurg v Londonu. Imel je sina-edince, ki se je v občevarju z omenjeno Marijo Kellyjevo okužil in na posledicah te bolezni umrl. To je nesrečnega očeta tako užalostilo, da je ob sinovi smrti postelji prisegel, da ne bo prej miroval, dokler ne najde zločinke, ki mu je ubila edinega sina, in dokler je ne kaznuje. Zakaj sin mu je na smrti postelji izdal njeno ime: Marija Kellyjeva. Izdal mu je, kje jo dobi.

Zdravnik je takoj po pogrebu ljubljene sinu začel iskati v vzhodnih predmestjih, kjer se je po sinovih navedbah klatila Marija Kellyjeva. Obračal se je na pouličnice, njene tovarišice, in

ih izpraševal o njej; potem, ko je izvedel od njih, kar je mogel, jih je ubil, da ne bi mogle pričati proti njemu. Pet Razparačevih žrtev so bile tedaj čisto slučajne žrtve, on je iskal samo šesto. In ko je našel Marijo Kellyjevo, je bilo njegovo poslanstvo izpolnjeno.

Matters pravi: samo kirurg zna tako spretno ravnanje z nožem, da ljudje v bližini ničesar ne opazijo niti ne čujejo. Tudi to govori za to, da je bil Razparač zdravnik, ki je hotel osvetiti smrt svojega edincea.

Naj bo že tako ali tako: do konca dni bo Jack Razparač ostal zavil v tajinstveno kopreno. Zakaj od tistih dni je minilo že več kot štirideset let — in če se do danes ni nihče javil, ki bi vedel kaj pozitivnega povedati o tej misteriozni zadevi, se pač nikoli več ne bo. Ni ga človeka na svetu in ni ga bilo, ki bi znal popisati, kakšen je bil Razparač. Ni ga bilo redarja, ki bi bil lahko rekel, da je Jacka Razparača videl. On je ostal skrit, za njim so ostale le njegove žrtve. In ugibanja o njem in nagibih njegovih strašnih dejanj.

Stric Matevž: Ti, Nande, večeraj sem gledal ilirski spomenik. Fejst je, to moram reči, samo tega ne vem, zakaj je Plečnik pustil tisti prizidek pod vrhom.

Nande Glista: Zato, da si bodo imeli umetnostni zgodovinarji kje razbijati glavo.

Maurice Leblanc

KRIVNOST VOTLE IGLE

KRIMINALNI ROMAN

„Kaj pa je?“

„Vrata.“

„Sveti Brama!“ je zamrmral Izidor, ogledovaje jih, „teh pa ne bo lahko vlomiti. Kakor bi bila vsa iz enega kosa železa.“

„Dobra je ta,“ je menil Ganimard, „niti ključavnice ni nikjer videti.“

„Baš to mi daje nekaj upanja.“

„Res?“

„Seveda! Vrata so zato, da se odpro, in ker ni na tehle nikake ključavnice, se morajo pač odpirati na skrivnen način.“

„In ker tega skrivnega načina ne pozna...“

„Nu, mislim, da ga hitro odkrijem.“

„Kako, če smem vprašati?“

„S pomočjo dokumenta. Četrta vrsta nima drugega zmisa kakor da odstrani težkoče, kadar se pojavijo. In rešitev je razmeroma lahka, ker ni zapisana zato, da onega ki išče spravi na krivo pot, nego da mu pomaga.“

„Razmeroma lahka! Jaz sem drugega mnenja,“ je vzkliknil Ganimard, ki je bil med tem razgrnil dokument. „Številka 44 in trikotnik, ki kaže z enim kotom na levo, to je mislim, dovolj nejasno.“

„Ne, nikakor ne. Oglejte si vrata. Videli boste, da imajo na štirih mestih trikotna železa, ki so z debelimi žebli pribita na vrata. Vzemite železo čisto na levi spodaj in premaknite žebelj, ki je v kotu. Devet proti eni, da boste pogodili.“

„Nasedli ste na deseto,“ je odvrnil Ganimard, potem ko je poskusil.

„Potlej bo pa nekaj s številom 44...“

In s tihim glasom je premisljeno nadaljeval:

„Glejte... vi in jaz, oba stojiva na zadnji, petinštirideseti stopnici... Zakaj 45, ko pa je v dokumentu 44?... Ali je to v redu? Ne... V tem dokumentu pa se vse drugo vjema, in prav nič ni samovoljnega. Ganimard, prosim, stopite eno stopnico nazaj... Tako, ostanite na tej 44. stopnici. Zdajle pritisnem na železni žebelj... In zapah bo odnehal... Ali pa je moje latinščine konec.“

In res so se težka vrata zavrtela v tečajih. Pred njima se je odprla velikanska klet.

„Zdaj utegneva biti precej natanko pod utrdbo Fréfossé,“ je menil Beautrelet. „Zemeljske sklade imava za seboj in se nahajava sredi apnenčevega masiva.“

Votlino je medlo osvetljeval svetlobni žarek, ki je prihajal z nasprotne strani. Prispevši tja sta zagledala v pomolu kleči špranjo; bila je nekaka opazovalna lina. Petdeset metrov nasproti njej se je dvigala iz valov mogočna skala Igle. Na desni čisto blizu je bil oblok Avalskih vrat, in na levi, tam daleč zaključujoč harmonično krivino širokega izliva, se je vzpenjal drugi oblok, še mogočnejši, tako zvani Manneporte (Magna Porta), tako visok, da bi mogla pod njim pluti ladja z visokimi jambori in razpetimi jadri. V ozadju je bilo samo morje.

„Naše flotilje ne vidim nikjer,“ je rekel Beautrelet.

„Saj tudi ni mogoče,“ je odgovoril Ganimard, „ker nama Avalska vrata zastirajo vso obalo od Etretata do Yporta. Toda pogledjte, ali vidite tam daleč črno črto na vodni gladini?“

„Vidim!“

„To je naše vojno brodovje, torpedovka štev. 25. Naj Lupin le poskusi pobegniti... če hoče spoznati dežele na morskem dnu.“

Prišla sta do stopnic. Izidor je štel na glas. Pri tristooseminpetdeseti sta dospela v širši hodnik, ki so ga zopet zapirala z železjem in žebli okovana železna vrata.

„Aha, to že poznamo,“ je rekel Beautrelet. „Dokument navaja število 357 in trikotnik z vrhom proti desni. Napraviti je treba kakor prej.“

Vrata so se odprla. Dolg, jako dolg predor je bil pred njima; tu pa tam ga je osvetljevala svetiljka, viseča pod obokanim stropom. Stene so bile vlažne in s stropa je kapalo.

„Zdaj sva pod morjem,“ je rekel Beautrelet.

Ganimard je stopil v predor in se ustavil pred prvo svetiljko in jo snel.

„Orodja izvirajo morda iz srednjega veka, toda razsvetljava je čisto moderna. Gospoda si sveti z električnimi žarnicami.“

Predor se je končal v drugi, še prostranejši jami; zagledala sta stopnice, ki so držale navzgor.

„Zdaj se vzpenjamo v Iglo,“ je rekel Ganimard. „Stvar postaja resnejša.“

Tedaj pa je vzkliknil eden njegovih ljudi:

„Gospod nadzornik, še ene stopnice, evo tu na levi.“

Prav takrat so na desni zagledali še tretje stopnice.

„Grom in peklo!“ je zaklel inspektor. „Stvar se komplicira. Če se odločimo za ene, nam pobegne po drugih.“

„Razdelimo se v skupine,“ je predlagal Beautrelet.

„Ne, ne! To bi bilo slabo, ker bi razcepili moči... Bolje bo, če gre eden naprej kot izvidnik.“

„Jaz, če vam je prav...“

„Vi, Beautrelet — nu, dobro. Jaz ostanem s svojimi ljudmi tu in počakam, da se vrnete. Idite, Beautrelet, toda bodite oprezní... Pri najmanjšem glasu se obrnite.“

Izidor je naglo odšel po srednjih stopnicah. Na trideseti stopnici so ga zaustavila lesena vrata. Zavrtel je kljuko. Vrata niso bila zaklenjena.

Bil je v dvorani, ki se mu je zdela zelo nizka, a neizmerno velika. Razsvetljena je bila z velikimi žarnicami in podprta z nizkimi stebri. Vsa dvorana je bila polna omar in drugega pohištva, stolov, zabojev, skrinj in kovčegov, skratka vseh mogočih stvari, ki so jih polne izložbe starinarnic.

Na desni in na levi je Beautrelet zagledal dvoje stopnic, gotovo iste, ki so držale iz votline. Mogel bi se tedaj vrniti in Ganimardu poročati. Toda baš nasproti njemu so tretje stopnice držale gor; sklenil je, da sam nadaljuje poizvedbe.

Še enkrat trideset stopnic. Nova vrata, manjša dvorana...

Beautrelet je zdajci razumel načrt, po katerem je bila Iгла izgrajena: dvorane so ležale druga nad drugo in zato so postale čedalje manjše, čim više se je vzpenjal v Iglo. Vse so bile kot skladišča.

V četrti dvorani ni bilo več svetiljke. Dnevna svetloba je pronicala skozi špranje in razpoke in Beautrelet je kakih deset metrov pod seboj zagledal morje.

Tisti trenutek se je začutil tako daleč od Ganimarda, da ga

Roman „Skrivnost Votle igle“ je začel izhajati v 32. številki „Romana“. Današnje nadaljevanje je deseto. Novi naročniki dobe vsa do zdaj izišla nadaljevanja brezplačno, če plačajo naročnino vsaj za pol leta.

je nehote obšla groza. Z napotrom je ukrotil živce, da ni klenil na kolena. Vendar si ni bil v svesti nikake nevarnosti, vse okoli njega je bilo tako pokojno, da se je vprašal, ali niso Lupin in njegovi pajdaši ostavili Iglo.

V prihodnjem nadstropju, si je rekel, se obrnem.

Zopet trideset stopnic in potem vrata; le-ta so bila lažja in modernejša od prejšnjih. Rahlo jih je odprl, pripravljen, da vsak čas pobegne. Nikogar. Toda ta dvorana se je v vsem razlikovala od drugih. Na stenah dragocene tapete, na tleh preproge. Dve krasni kredenci z zlato posodo. Mala okna, vdelana v ozkih in globokih špranjah, so bila opremljena s steklom.

Sredi sobe je bila z dragocinim čipkastim prtom pokrita miza, obložena z vkuhanim sadjem in kolači, s steklenicami sekta in bogato ozaljšana s cvetjem. Miza je bila pripravljena za tri.

Beautrelet je stopil naprej. Na prtičih so bile karte z imeni gostov.

Prečital je prvo: Arsène Lupin.

Njemu nasproti: Madame Arsène Lupin.

Vzel je v roke tretjo in vztrepetal od osuplosti. Na njej je

Novost za ljubitelje našega lista. Od jubilejne, to je 40. številke dalje izhaja „Roman“ v dveh izdajah. Poleg dosedanjega izdaje na navadnejšem papirju smo sklenili tiskati omejeno število izvodov tudi na finem belem papirju. Ta izdaja, ki se bo od navadne razlikovala samo po kakovosti papirja, ne bo na prodaj v trafikah in knjigarnah in se bo dobila samo v naročbi. „Romana“ v boljši izdaji bomo tiskali le toliko, kolikor se prikladi naročnikov zanj. Naročnina bo 120 Din za vse leto, 60 Din za pol leta in 30 Din za četrt leta. „Roman“ na finem papirju bo vezan v kras vsaki knjižnici.

bilo njegovo ime, ime Izidorja Beautreleta!

Deseto poglavje

ZAKLAD FRANCOSKIH KRALJEV

Odgrnil se je zastor.

„Dober dan, dragi Beautrelet: nekoliko pozni ste. Obed je bil pripravljen za dvanajsto uro. Toda nekaj minut več ali manj... Gotovo me ne spoznate? Torej sem se zelo izpremenil!“

V vojni z Lupinom je Beautrelet doživel že toliko presenečenj in je bil tudi v uri razpleta pripravljen še na marsikaj nenadejanega; toda to pot je udarec prišel vendarle preveč nepričakovano. To ni bilo več začudenje, niti ne osuplost, to je bilo odrevenenje.

Mož pred njim, mož, ki ga je po vsem poteku dogodkov moral imeti za Arsèna Lupina, ta mož je bil Valmèras. Valmèras, lastnik gradu l'Aiguille! Valmèras, človek, ki ga je bil Izidor prosil za pomoč proti Arsènu Lupinu! Valmèras, njegov spremljevalec in tovariš pri crozantskem podjetju! Valmèras, njegov pogumni prijatelj, ki mu je pomagal osvoboditi Raymondo in ki je v temni veži pobil na tla Lupinovega plačanca — ali je vsaj tako storil, kakor da ga je podrl na tla!

„Vi... vi?“ je zajecjal.

„Zakaj ne?“ je vzkliknil Lupin. „Ali ste mar mislili, da me vsega poznate, ker ste me videli kot pastora in kot gospoda Masibana? Da, če si človek izbere tak socialni položaj kakor jaz, mora pač dobiti izrabiti svoje družabnostne darove. Če Lupin ne bi mogel biti po svoji milji protestantski pastor in član Akademije napisov in lepih ved, bi bilo vražje nerodna reč biti Lupin. Torej tu pred teboj stoji Lupin, pravi Lupin; Beautrelet, le dobro si ga oglej!“

„Toda potem... če ste to vi... je gospodična...“

„I, seveda, Beautrelet, uganil si...“

Še enkrat je odgrnil zastor, pomignil in najavil:

„Madame Arsène Lupin.“

„O!“ je zamrmral mladi mož, ki mu je navzlic vsemu to razodetje prišlo docela nepričakovano. „Gospodična de Saint-Véran!“

„Ne, ne,“ je oporekel Lupin, „gospa Lupinova! Ali če vam je ljubše, žena Louisa Valmérasa, moja žena po vseh zakonitih predpisih.“

Pomolil mu je roko.

„Tisočkrat bodite zahvaljeni... mislim, nu... saj mi ne zamerite.“

Bila je res čudna istorija; ne, Beautrelet mu je ni zameril. Ni imel občutka ponižanja, v njem ni bilo grenkobe poraza. Čutil in brez pridržka je priznal neizmerno nadmoč svojega nasprotnika. Zato ga ni bilo sram, da je bil od njega premagan. Sprejel je roko, ki mu jo je oni ponudil.

„Milostljiva, obed je pripravljen.“ Lakej je postavil na mizo pladenj z jedili.

„Morate nam oprostiti, Beautrelet, moj kuhar je na dopustu, zato imamo samo mrzlo.“

Beautreletu se ni dalo jesti. Vendar je sédel za mizo, ker ga je Lupinovo vedenje jako zanimalo. Kaj je prav za prav gotovega vedel? Ali je poznal nevarnost v vsem njenem obsegu? Ali je vedel, da so v bližini Ganimard in njegovi ljudje?

In Lupin je povzel:

„Da, vam se imam zahvaliti, dragi prijatelj. I, seveda, Raymond in jaz se ljubiva že od prvega dne. Da... Njeno ugrabljenje, njeno ujetništvo, vse to je bilo šala; ljubila sva se... Toda svobodne ljubezni si nisva smela dovoliti. Položaj je bil torej za Lupina jako težak. Na vso srečo se je stvar izpremenila, ko sem spet postal Louis Valméras, kar sem bil že od rojstva. In ker me niste pustili pri miru in ste odkrili grad l'Aiguille, me je obšla misel izrabiti vašo vztrajnost v svojo korist.“

„In moja neumnost tudi.“

„E — ves svet je nasedel.“

„In tako ste z mojo pomočjo dosegli svoj smoter?“

„Bogme, da! Kako je mogel kdo misliti, da bi bil Valméras Lupin, saj je bil Valméras Be-

autreletov prijatelj in Valméras je iztrgal Lupinu, kar je Lupin ljubil? Ali ni bilo to imenitno? O, lepi spomini! Izlet v Crozat! Šopki cvetice! Moje tako zvano ljubavno pismo Raymondi! In tisti imenitni banket, Beautrelet, kjer ste mi onesvestili omahnili v naročje. Prekrasni spomini!“

Umolknil je. Beautrelet je opazoval Raymondo. Poslušala je Lupina, ne da bi bila izpregovorila besedo, in ga gledala z očmi, ki je bila v njih ljubezen, vdanost in še nekaj drugega, česar mladi mož ni mogel razumeti, nekaj kakor zadrega in nemir in nedopovedljiva otožnost.

Toda Lupin jo je pogledal, in ona se mu je nežno nasmehnila. Segla sta si čez mizo v roke.

„Kaj praviš o mojem stanovanju, Beautrelet?“ je vzkliknil Lupin. „Okusno, je-li? Ne rečem, da je čisto novodobno, vendar... mnogo se jih je s tem zadovoljilo, in ne najmanjši... Oglej si malo seznam prejšnjih lastnikov Igle!“

Na steni so bila drugo pod drugim vklesana imena:

Cezar. Karel Veliki. Rollon. Viljem Zavojevalec. Rihard, kralj Anglije. Ludovik Enajsti. Franc. Henrik IV. Ludovik XIV. Arsène Lupin.

„Kdo se bo še podpisal?“ je povzel. „Seznam je sklenjen! Od Cezarja do Lupina... in potem nikogar več. Kmalu bo brezimna množica vdrla v to znamenito

VSAK DAN 1 VPRASANJE

Odgovori na 10. strani

1. Kateri znameniti filozof vse življenje ni stopil iz svojega rojstnega mesta?

2. Kdaj so Evropeci odkrili Čadsko jezero?

3. Koliko porabijo v pariških bolnicah na leto opija?

4. Kdaj se je začela sedanja državljanska vojna na Kitajskem?

5. Katere zanimke pišejo razni narodi z veliko začetnico?

6. V katerem evropskem vele mestu je največ nezakonskih otrok?

7. Iz koliko otokov sestoji Velika Britanija in svobodna država Irska?

utrdbo in rekla, da bi brez Lupina to ostalo za vse čase skrito ljudem! O, Beautrelet! Oni dan, ko sem stopil na ta zapuščenata: kakšen občutek! Odkritje izgubljene skrivnosti... Njen gospodar! Njen edini gospodar! Dedič tolike dedščine! Po tolikih kraljih stanovalec Igle!“

Žena se je zganila. Bila je videti jako razburjena.

„Nekdo prihaja,“ je rekla. „Ali ne slišiš glasov tu spodaj?“

„To je mrmranje morja,“ je odgovoril Lupin.

„Ne... ne... šumenje valov poznam. Nekaj drugega je.“

„Kaj naj bo, dragi otrok,“ se je nasmehnil Lupin. „Saj sem edino Beautreleta povabil na obed.“

Obrnil se je k lakeju:

„Charolais, ali si zaprl vrata za gospodom?“

„Da. Tudi zapahnil sem jih.“

Lupin je vstal.

„Ne vznemirjaj se, Raymond... Saj si čisto blede!“

Šepnil je njej in lakeju nekaj na uho, privzdignil zaveso in spustil oba ven.

Glasovi spodaj so postajali razločnejši. V enakomernih presledkih so se čuli zamolkli udarci.

Prav kakor ne bi bil ničesar čul je Lupin nadaljeval:

„Bogme, Igle je bila v kaj lepem stanju, ko sem jo odkril. Predor je bil kakor da bi se hotel vsak trenutek podreti in voda je vdiralala. Moral sem utrjevati, graditi, zidati.“

Beautrelet se ni mogel premagati, da ne bi vprašal:

„Ali je bila Igle ob vašem prihodu prazna?“

„Domala. Kralji je gotovo niso rabili za skladišče kakor jaz.“

„Nego za skrivališče?“

„Da, v časih sovražnih vpadov in za dob državljanskih vojn. Toda njen pravi namen je bil... kako naj se izrazim? Bila je zakladnica francoskih kraljev.“

Udarci so se ponovili in nič več niso zveneli tako zamolklo. Gotovo je Ganimard vlomil prva vrata in obdeloval druga. Nekaj časa je bilo mirno, potem pa so se udarci začeli iznova. To

so bila tretja vrata. Le dvojica so še ostala.

Skozi okno je zagledal Beautrelet čolne, ki so pluli okoli Igle, in tam je bila tudi torpedovka!

„Kakšen trušč!“ je zavpil Lupin. „Saj človek še lastne besede ne razume. Idiva gor! Hočeš? Morda bi te zanimalo ogledati si Iglo.“

Šla sta v višje nadstropje, ki je prav tako kakor prejšnje imelo ena vrata. Lupin jih je zaprl za seboj.

„Moja slikarska galerija,“ je rekel.

Stene so bile pokrite s slikami in Beautrelet je takoj spoznal podpise znamenitih mojstrov. Tu je bila Rafaelova Devica z Jagnjetom božjim; portret Lukrecije Fede, slikarja Del Sarta; Ticianova Saloma, Botticellijeva Devica z angeli, dalje Tintoretto, Carpaccio, Rembrandt, Velasquez...

„Kako krasne kopije,“ se je navdušil Beautrelet.

Lupin ga je jako začudeno pogledal.

„Kaj! Kopije? Ali ste pri pameti? Kopije so v Madridu, dragi Beautrelet, v Firenci, v Benetkah, Monakovem in Amsterdamu.“

„A tole?“

„To so originali, ki sem jih z veliko potrpežljivostjo nabral v vseh evropskih muzejih in jih spodobno zamenjal za izvrstne kopije.“

„Toda danes ali jutri...“

„Danes ali jutri sleparijo odkrijejo? Dobro, našli bodo moj podpis na vseh platnih — na hrbtu — in zvedeli, da sem domovini podaril originale. Naposled nisem zagrešil prav nič hujšega kakor Napoleon v Italiji... Glej, Beautrelet, tule so štirje Rubensi gospoda de Gesvres...“

Razbijanje ni prestalo.

„Saj ni več moči prenašati,“ je rekel Lupin. „Idiva še viš!“

Nove stopnice, nova vrata.

„Dvorana tapet in preprog,“ je pojasnil Lupin.

Popela sta se še više, v dvorano ur in knjig (v dragocenih vezavah, dragi iztisi, ki jih drugod ni bilo in ki jih je ukral

iz velikih knjižnic), v dvorano čipk in dvorano drobnjav.

In dvorane so se vse bolj manjšale.

In bobnenje udarcev se je vse bolj oddaljevalo. Ganimard je izgubljal teren.

„Poslednja!“ je rekel Lupin. „Poslednja dvorana: zakladnica.“

Ta dvorana je bila čisto drugačna. Tudi ona je bila okrogla, vendar jako visoka. Stožčasto je zavzemala vrh stavbe, in tla v njej so utegnili biti petnajst do dvajset metrov od skrajnega vrha Igle.

Proti kopnini ni gledalo nobeno okno. Toda na morje, kjer se ni bilo bati indiskretnih oči, sta bili odprti dve stekleni okni, odkoder se je vsipala svetloba. Tla so bila obložena s koncentrično tlakovanimi kockami iz dragocenega lesa. Ob stenah so stale steklene omare in visele slike.

„Biser mojih zbirk,“ je rekel Lupin. „Vse, kar si doslej videl, je na prodaj. Stvari, ki pridejo in gredo. Toda tu v najsvetejšem je vse nedotakljivo. Vse le najizbranejšo, najglavnejšo, najboljšo od najboljšega, vse neprecenljivo. Oglej si te dragotine, Beautrelet, kaldejske amulete, egiptске ovratnice, keltske zapestnice, arabske verižice. Oglej si te kipe, Beautrelet, tole grško Venero, tegale korintskega Apolona...“

Oglej si vse to, Beautrelet, poglej čudo čudes, najveličastnejše delo vseh vekov, božansko misel, Giocondo Leonardovo in sicer pravo, pristno. Na kolena, Beautrelet, pred seboj vidiš žensko v njeni najvišji popolnosti.“

Tiho je bilo v sobi. Od spodaj so se bližali udarci. Dve ali tri vrata, ne več, so ju ločila od Ganimarda. Na prostranem morju je plaval črni hrbet torpedovke in čolni so križarili.

Mladi mož je vprašal:

„In zaklad?“

„Aha, otrok moj, to te posebno zanima! Vse te mojstrovine človeške umetnosti niso tvoji radovednosti toliko kakor zaklad... in narod bo prav tako mislil! Naprej, naj ti bo zadoščeno!“

Potolkel je z nogo po tleh; ena lesenih desčic, ki je bil iz njih sestavljen parket, se je podala in zazijala je velika prazna okrogla vzdolbina.

Lupin je potolkel še enkrat. Prikazala se je druga vzdolbina. Tudi ta je bila prazna.

Še trikrat je to ponovil. Tudi te tri shrambe so bile prazne.

„He!“ se je zarogal Lupin. „Koliko razočaranja! Pod Ludovikom XI., Henrikom IV. in Richelieujem je moralo biti vseh teh pet shramb polnih. Toda pomisli na Ludovika XIV., na blazno razsipanje v Versaillesu, na vojne in na druge nezgode za njegove vladavine! In pomisli na Ludovika XV., na potratnega kralja, na Pompadourko, na Barryjevo! Koliko so takrat morali tu nagrabiti! Z nohti so izpraskali kamen in odnašali, odnesli vse! Vidiš, nič več ni...“

Postal je.

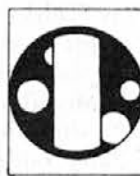
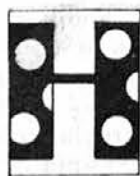
„Pač, Beautrelet, še nekaj... Šesto skrivališče. Nihče od njih se ga ni nikoli drznil dotakniti. Pogledj, Beautrelet!“

Sklonil se je in vzdignil pokrov. Železna posoda je bila vdelana v vdolbino. Lupin je vzel iz žepa ključ in jo odprl.

Ta pogled je moral človeka oslepiti. Vse žlahtno kamenje se je bliskalo, vse barve so gorele in žarele, modrina safirjev, ogenj rubinov, zelenje smaragdov, solnčni lesket topazov.

„Poglej, mali, poglej, vse zlato so pognali, vse srebro, vse denar, vse goldinarje in dukate in dublone, toda posoda z žlahtnim kamenjem je ostala nedotaknjena! Oglej si okovje! Iz vseh stoletij so in iz vseh dežel. Bale kraljic so vmes. Vsaka je prinesla svoj delež, Margareta Škotska in Charlotta Savojska, Marija Angleška in Katarina Medicejska in vse nadvojvodinje Avstrijske, Eleonora, Elizabeta, Marija Terezija, Marija Antoaneta... Oglej si to biserje, Beautrelet! In te demante, nezasiščano velikost teh demantov! Sleherni med njimi je vreden cesarice. Francoski Regent ni lepši!“

Vstal je in dvignil roko kakor k prisegi.

Na lokaini železnici

Zgodilo se je, da na neki lokalni progi vlak ni mogel in ni mogel potegniti s postaje. Sprevodnik ni vedel, kaj bi; saj je vendar dotlej čisto dobro šlo! Zdajci pa se domislili: onile gospod puši smotko — kupil jo je na postaji!

„Jako žal, gospod, toda kajenje vam moram prepovedati; zaradi vaše smotke vlak ne more naprejš!“

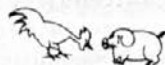
Potnik hočeš nočeš vrže smotko skozi okno. Toda vlak se še zmerom ne zgane.

Sprevodnik si od obupa puli lase. Kaj vraga naj to pomeni?

In spet se domisli. V kupeju 2. razreda sedi stara Korenovka. Brez odloga stopi k njej.

„Saj sem vedel, gospa, tako bo in nič drugače! Zadnjič ste mi pravili, da imate težke skrbi zastran svojega sina, ki studira v Parizu. Vidite, zato vlak ne more dalje. Oprostite, ali zaradi javnega blagorja... prosim vas, da izstopite.“

Stara Korenovka je morala izstopiti. In vlak je srečno zvožil.

Dober odgovor

„Ne, ne,“ grmi razjarjeni oče. „ne in ne, nikoli ne bo moja hči vaša.“

„Saj je tudi ne želim za hčer nego za ženo,“ odgovori hladnokrvno snubec.

Nista se razumela

Zdravnik: „Pravite, da slabo spite. Kaj pa, tek imate?“

Pacijent: „Ne!“

Zdravnik: „Slabo zname nje!“

Pacijent: „Zakaj? Saj sem pravkar pokosil!“

Majhna pomota

V tramvaju se gospod spoštljivo umakne neki dami. Ona ga pogleda in vpraša:

Naš novi roman

Ker smo dali Haggardov roman „Žena z večno mladostjo“ ilustrirati, ne moremo izpolniti obljube, ki smo jo dali v zadnji številki: novega romana ne moremo začeti že danes.

Žena z večno mladostjo

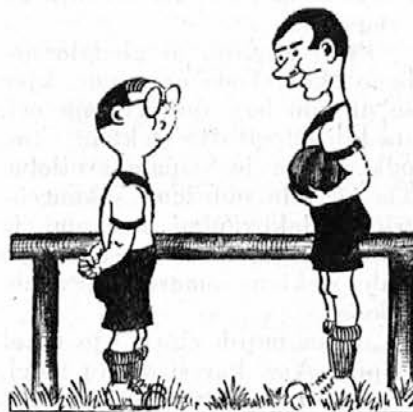
začne zato izhajati šele v prihodnji številki. Ne zamudite začetka!

„Ali niste vi oče enega mojih otrok?“

Gospod ves odrevenel zajecelja: „Ne... ne vem, gospodična! Kako... kako... kdo ste vi?“

Mlada dama zardi.

„Učiteljica šestega razreda. Ena mojih učenk vam je strašno podobna.“

Med sportniki

„Ali si čul, Jelen od Gradašči- ce? je zadnjič po teku na dva kilometra preskočil še en meter osemdeset visoko zapreko.“

„Prava reč, pri takem zaletu!“

Ko se je Bernard Shaw vrnil s potovanja po Grčiji, ga je vprašala radovedna dama:

„Gospod Shaw, kaj imajo res vse Grkinje grške nosove?“

„Seveda,“ odgovori pesnik.

„Zakaj seveda? Ali je to samo po sebi razumljivo?“

„Čujte, draga gospodična, menda vendar ne boste zahtevali, naj si Grkinje naroče svoje nosove iz inozemstva!“

Lep vzor

Mati: „Ne vem, lenoba, od kod si se vzela. Samo Bogu čas kradeš! Pogledaj četca — njemu so zaradi spodobnega vedenja izpregledali dve leti ječe!“

Ameriškega humorista Marka Twaina so nekoč vprašali, kdaj in kako je prvič zaslužil denar.

„Vidite, to je bilo tako,“ je odgovoril pisatelj. „V ljudski šoli so takrat uvedli leskovko kot prvovrstno pedagoško sredstvo. Kdor je na primer porezal klop ali polil črnino ali napravil kako drugo škodo, je imel izbero, da plača kazen pet dolarjev, ali pa se da pred vsemi součenci preteptati. Tudi meni se je nekoč primerilo, da sem moral očetu priznati tak greh. Očetu se je zdela leskovka nekoliko prehuda in tudi presramotna kazen ter mi je godrnjaje dal pet dolarjev. Vidite, tako sem prvič zaslužil denar.“

Toscanini se je pri skušnji sprl z neko pevko, ki je v užaljenem umetniškem ponosu vzkliznila:

„Oprostite, mojster, pred seboj imate slovečo umetnico!“

„Hvala vam za toliko zaupanje,“ je pokojno odgovoril Toscanini. „Zanesite se, da vaše skrivnosti nikomur ne izdam!“

Sodobno

Oče: „To ti povem, paglavce, če se mi še enkrat dotakneš Jerice, jih dobiš od mene, da si boš zapomnil!“

Peter: „Na, če se svoje mlajše sestre ne smem več tepsti, se pokajšam na rodbinsko življenje!“

„Oče, kaj je to samec?“

„Mož, ki še ni oženjen.“

„In kako se imenuje mož, ki je oženjen?“

„Takih izrazov ti pa še ni treba vedeti, sinko.“

Telefon

Telefon obstoji iz dveh ljudi, ki sta zvezana z dratom.

Janežek L., 2. razred.

JULES MARY

Brez vesti

Prvi del

POMLAD LJUBEZNI

Prejšnja vsebina

V bližini Fontainebleauja kraj Pariza stoji grad, ki ga je kupil od prejšnjega lastnika neki Forges, bogataš in finančnik. Pravkar se je bil vselil vanj s svojo rodbino, sinom in hčerjo.

Blizu gradu stanuje pohabljenec Gobriand z ženo in hčerjo Julijo. Graščaka Forgesa smrtno sovraži; pred dvajsetimi leti je izgubil pravdo proti njemu. Bralec dobi vtis, kakor da Forges v tej pravdi ni igral pošteno.

Gobriandova hči Julija in slikar Gaston, mladi Forgesov sin, sta se seznanila že pred letom dni; zaljubila sta se drug v drugega na prvi pogled.

„Z menoj bi rad govoril,“ si je rekla.

A navzlic temu, da je bila pripravljena na to, da jo bo mladi graščakov sin ogovoril, je vendar vztrepetala, ko je začula iz njegovih ust besedo „Gospodična!“

Obstala je. V njegovem obrazu in v njegovih besedah je bilo nekaj tako svobodnega in prisrčnega, da se je kmalu popolnoma pomirila. Pravil ji je, kako dolgo že hrepeni po tem, da se seznani z njo. Dobro ve, da se očeta sovražita, toda ona sama nista odgovorna za to sovraštvo. Kaj moreta za to, da ju vleče drugega k drugemu — tak je zakon prirode, ki ne gleda na sovraštvo očetov.

Deklica od tesnobe in ganotja dolgo ni mogla priti do besede. Nekaj je zajeceljala, nato pa je pobeignila kakor preplašena srna.

Gaston je sédel pred svoje slikarsko stojalo, toda kaj kmalu je videl, da mu delo ne gre izpod rok. Zložil je stojalo, zvil platno in šel.

To je bil njun prvi sestanek. Od takrat sta se že češče sestajala, naposled malone že vsak dan.

Ljubezen, ki se je morala zavijati v skrivnost in ki ji je grozilo toliko nevarnosti, ni mogla biti mirna in krotka — ne, taka ljubezen je polna strasti in viharjev.

Vse Julijine misli so bile polne njega, Gastona, živela je samo še zanj. A on? Bil je srečen, če je mogel biti v njeni bližini.

Živela sta čisto drug za drugega; bila sta trdno odločena premagati vse zapreke, ki bi jima prišle na pot.

Tako sta se ljubila že leto dni; čakala sta samo prilike, da se izpovesta svojima očetoma.

V nekaj dneh je bilo pričakovati konca procesa. To je bilo v času, ko se je Forges de Montfort selil z rodbino na svoj grad v Kraljevskem gozdu.

Tisti večer sta se zaljubljenca dobila na vrtu kraj ograje. Razgovarjala sta se o svoji bodočnosti, ki se jima je navzlic vsemu zdela črna in negotova.

„Tako žalostna sem že nekaj dni,“ je potožila Julija, „in sama ne vem zakaj.“

„Ali obupuješ?“ je s skrbjo vprašal Gaston.

„Da, obupujem nad vsem! Nikoli ne bo moj oče pristal na najino poroko — nikoli ne bo tvoj hotel videti v meni svojo hčer! Sovraštvo, ki loči najini rodbini, je preveliko — nikoli ne bo ugasnilo!“

„Kdo ve, Julija!“ je goreče vzkliknil Gaston. „Doslej nisva še nikoli poskusila. Najina očeta vsega tega niti ne slutita — nji-

ma se še ne sanja, da se midva ljubiva. Počakajva s tožbami do tlej, dokler ne govoriva z njima.“

„Govoriva?“ je z grozo vzkliknila Julija.

„Da, ljubi otrok! Popolnoma razumem tvojo obupanost. Tudi jaz vem, da se najina očeta ne bosta navduševala za najino poroko — a saj si glede tega tudi ničesar nisva obetala. Toda, draga moja, ne pozabi, da ne bom več pod očetovo oblastjo, kakor hitro dopolnim štiriindvajseto leto.“

Njune roke so se v temi srečale; strastno sta si jih stisnila.

„Karkoli bi se nama moglo zgoditi, svoje ljubezni ne bova zatajila. Kaj ne, Julija?“

„Ali ti nisem tega rekla že prvi dan, ko sem ti priznala, da te ljubim?“ je nežno odgovorila Julija in se privila k njemu.

Bilo je že polnoči, ko sta se poslovila. Julija se je tiho vrnila v hišo, Gaston pa je zavil čez travnik v park.

Peto poglavje

PRAVDA

Tisti večer pred odločilno razpravo svojega procesa se je stari Gobriand nekam dobrovoljen vrnil s svojega vsakodnevnega izprehoda domov.

„Jutri je veliki dan! He, Julija, jutri bomo spet bogati!“ je pozdravil svojo hčer. Kaj praviš na to?“

„Kaj naj rečem?“ je boječe odgovorila Julija. Ni se mu upala ugovarjati, čeprav je bila trdno prepričana, da bo jutrišnji dan eno razočaranje več.

„Da, jutri bo Forges proglašen za tatu!“ je vzkliknil stari in se nervozno zasmel.

Drugo jutro je Julijin oče vstal že na vse zgodaj in se pripravljal na pot v Pariz. Julija ga je sicer hotela pregovoriti, da ostane doma. Toda vse njeno prigovarjanje je bilo zaman.

Naročnikom, ki jim manjka katera številka „Romana“ sporočamo, da imamo še vse številke lanskega in letošnjega letnika v zalogi. Komur kakšna številka manjka, naj jo naroči in priloži za vsak izvod 2 dinarja v znakmah.

„Nikar ne hodi v Pariz!“ mu je rekla, „saj je čisto nepotrebno!“

„Zakaj bi bilo nepotrebno?“ je zagodrnjal Gobriand.

„Ker ti odvetnik lahko brzojavi, kako in kaj. In tudi tako boš še prezgodaj zvedel izid te žalostne stvari,“ je odgovorila.

Gobriand se je razsrdil.

„Da, že vidim, da me nič več ne maraš,“ je mrko odvrnil. „Tudi ti si menda takega mnenja kakor Forges, ki me ima za norca!“ Toda takoj mu je bilo žal svoje osornosti, ko je videl, da so hčerki stopile solze v oči. „Da, da,“ je povzel nato, pol za šalo pol za res, „že dalj časa opazam, da zagovarjaš starega Forgesa!“

Julija je zardela in odvrnila obraz, da je ne bi oče videl.

Toda Gobriand ni utegnil več misliti nanjo. Mudilo se mu je na vlak.

*

Proti sedmim zvečer sta Julija in njena mati začuli ropot Gobriandovih bergelj. Julija je vstala.

Njen oče je vstopil. Bil je blede, njegove oči so izgubile ves lesk, črte obraza so se mu bile spačile in vse na njegovem obrazu je kazalo tako brezupje, da se Julija ni mogla več premagati in se mu je jokaje vrgla v naročje.

Gobriand se je težko spustil na stol in si otrl znojno čelo. Ne Julija ne njegova žena se ga ni sta upali ogovoriti.

Molk v siromašni hišici je postal zlovesč. Kar čutiti si moral, da je ljudi v njej zadel strašen udarec.

Naposled je stari Gobriand spravil besedo iz sebe.

„Kanalja!“ je zaškrtal. Kri mu je spet zalila obraz in njegove črte so razodevale demonično sovraštvo.

„Izgubil si pravdo?“ je vprašala žena.

„Da!“ je zamolklo odgovoril Gobriand.

Nato je spet nastala globoka tišina. Tisti večer jed nikomur ni teknila.

Šesto poglavje

„NE BOŠ SE ZENIL!“

Drugi dan je Gaston po večerji poklical svojega očeta na stran in mu rekel:

„Oče, nekaj resnega bi rad govoril s teboj.“

Forges je hladno pogledal sina. Ni še pozabil včerajšnje sinove nepokorščine.

„Česa želiš?“ je kratko vprašal.

„Neko zaupno stvar bi ti rad povedal.“

„Zaupno stvar?“ je ponovil Forges. „In s tem se ti tako mudi? Ali ne bi mogel počakati, saj veš, da sem nocoj povabljen k sosedu. Ah gre za častno zadevo?“

„Morda,“ je odgovoril Gaston.

„Dvoboju?“

„Ne. Gre za srečo vsega mojega življenja.“

Forges je namršil obrvi in nestrpno rekel:

„Govori — poslušam.“

Stopila sta v park. Zvečerilo se je bilo in zunaj je bilo skoro hladno. Ker je čez dan deževalo, so cvetice, gozdna zelišča in listje dreves močno dišale in polnile večerni zrak z osvežujočimi vonjavami.

Gaston se ni upal začeti. Pogledal je očeta s strani.

Forgesov obraz je bil videti strog. „Govori!“ je rekel kratko.

„Čudno se mi zdi, oče,“ se je opogumil sin, „da nisva še nikdar govorila o ženitvi.“

Forgesu se je videlo, da mu vprašanje ni kaj prijetno.

„Počemu bi o tem govorila?“ je zategnil, da pridobi časa. „Saj ti še ni štiri in dvajset let in

imaš o tem še dovolj časa za razmišljanje. Ali ti ne dajem dovolj svobode, da se zabavaš in si urediš življenje, kakor ti najbolj prija? Nikoli se nisem brigal ne za tvoje ljubavne zadeve ne za tvoje delo. Razpolagal si z mojim denarjem, nikoli ti ga nisem očitil. Mislim torej, da si zadovoljen z življenjem in zato si ne morem razlagati, zakaj se hočeš vpreči v zakonski jarem — baš v trenutku, ko doživljaš s svojimi slikami na razstavi tolike uspehe in ko ti kaže iti v tujino na studije.“

„Res, oče,“ je pritrdil sin. „Če je življenje katerega človeka vredno zavidevanja, je gotovo moje. Po tvoji dobroti sem bogat in še nikoli mi nisi odbil prošnje ne želje — za kar sem ti samo hvaležen!“

„Pustimo to!“ je odmahnil Forges.

„Toda,“ je nadaljeval sin, ki se je jel razvzemati, „toda pozabiti ne smeš, in mislim, da sem ti to že nekajkrat omenil, da mi je to življenje, če ga prav pogledam in po pravici povem, prej breme kakor veselje. Govoril bom s teboj kakor tovariš s tovarišem, svobodno in odkrito!“

Vidiš, umetnik sem, in srečen sem v svojem poklicu. Toda srečen samo v delu, le delo mi je veselje. Želim si doma, mirnega, pokojnega, sladkega doma. To življenje izobilja in praznega uživanja tjavendan se mi je zagabilo, uprlo, zdi se mi ponižanje samega sebe. Meseci norenja so mi pokvarili okus za divjo, opojno zabavo in zato sem se kakor besen zagrizel v delo. Potrebo čutim, da tako rekoč v svojih lastnih očeh spet vstanem. Ti si mi rekel: „Uživaj, drugače se boš kasneje kesal, da si napravil vso mladost!“ Nu, poskusil sem, in izkustvo mi je enkrat za vselej pokvarilo okus za take stvari.“

„Ti si menda rojen za to, da boš prodajal sladkor in moko!“ se je porogljivo zasmel stari.

„Že mogoče!“ je kratko odgovoril Gaston.

Čisto se je že stemnilo in črne sence so se zgrnile okoli očeta in sina.

VSAK DAN 1 ODGOVOR

Na vprašanja na 6. strani

1. Kant (rojen v Königsbergu).
2. Čadsko jezero v Afriki so odkrili Angleži l. 1823.
3. Okoli 400 kil, opijske tinkture pa 900 kil.
4. Leta 1912.
5. Nemci drugo osebo, Francozi nobene, Angleži samo „l“ (jaz), Slovenci pa drugo, kadar se nam zdi.
6. Na Dunaju, kjer so dognali, da je 44,3% vse dece nezakonske.
7. Iz več ko 5000 otokov in otočičev.

„Misel na poroko mi ni prišla šele danes,“ je povzel Gaston, „ne, že dolgo razmišljam o tem. Potovanje, ki si o njem govoril, mislim, da mi ne bo zapreka, in žena, ki se z njo mislim poročiti, me bo z veseljem spremljala.“

Forges je molčal.

„Ne odgovoriš mi, oče?“ je nekam boječe vprašal Gaston. „Kakšne pomisleke bi mogel imeti zoper to, da se oženim?“

„Zakaj se ti mahoma tako silno mudi?“ je z razburjenim glasom vprašal stari Forges.

„Zakaj si proti moji poroki?“ je z vprašanjem odgovoril Gaston.

Spet je nastala zlovešča tišina. Čudno, da očetu niti na misel ni prišlo, da bi vprašal, s katero se hoče sin poročiti. Že sama misel na sinovo poroko ga je očitno spravila čisto iz ravnovesja.

„Ne maram, da se oženiš,“ je naposled z muko odgovoril.

„In zakaj ne?“

„Nisem ti dolžan svoje sklepe utemeljevati — tvoj oče sem! Rečem ti samo to, da se mi vidi ta poroka v tvojih letih in zdaj, ko se ti v slikarstvu obeta ime in slava, pravi samomor! Nikoli ne pristanem nanjo — nikoli!“

Forges je izgovoril te besede z glasom, iz katerega sta zvenela hkrati srd in strah. Gastonu je upadel pogum.

„Kaj neki imaš proti temu, da se oženim?“ je vprašal. „Razlog, ki ga navajaš ni in ne more biti pravi! Prepoveduješ mi ženitev, ne zato, ker ti deklica, ki sem si jo izbral za bodočo družico, ne bi ugajala, saj nisi niti vprašal po njenem imenu! Ne, tu mora biti nekaj drugega vmes! Tebi gre za kupčije, o katerih jaz ničesar ne vem — ki pa jih imam pravico poznati!“

„Tega namigavanja ne razumem!“ je vzkipek Forges.

„Tvoje vznemirjenje pove več od besed,“ je odgovoril Gaston. „Tem bolj, ker umeš sicer tako dobro skriti svoja čustva.“

„V svoji domišljiji vidiš čudne stvari!“ se je po sili zasmel oče.

„Ali bi ti morda bilo neprijetno, če bi mi za poroko moral odstopiti nekaj imetja?“

„Ne — nikakor ne,“ je hlastno odgovoril Forges. „Saj sem ti povedal: ne maram, da bi se že zdaj ženil, ker življenja še ne poznaš dovolj in niti ne slutiš, kaj te še čaka v njem. Počakaj, da razviješ svoj slikarski dar do popolnosti — potem pa bova dalje o tem govorila!“

„Če ne gre za denar, ne razumem, kaj naj bi potem bilo!“

„Pravim ti: ako želiš denarja, ga dobiš, kolikor hočeš. Želiš milijon? Dam ti ga! Toda potem ne sme več biti govora o ženitvi!“

„Torej bi hotel za milijon kupiti mojo ljubezen in častno besedo?“ se je porogljivo zasmel Gaston.

„Kaj?“ se je zavzel oče. „Ali si se mar že vezal?“

„Da,“ je trdo odgovoril Gaston. „Ljubim mlado, lepo in do-

Velevažno za vse naročnike! Ne zanašajte se, da je za naše nagrade še čas. Dosedanjim naročnikom bomo delili knjige samo še do 2. novembra; kdor dotlej ne obnovi naročnine, nima več pravice do brezplačne knjige. Za nove naročnike, od katerih tudi več zahtevamo, bomo rok podaljšali do 2. decembra. Naše nagrade so za zvestobo in točnost, zato ne odlašajte, da zaradi netočnosti napravite ugodno priliko!“

bro dekcle, ljubim jo iz vsega srca! Tudi ona me ljubi.“

„Ali jo poznam?“

„Mislim, da.“

„Ali je morda gospodična de Saint-Brève, ali pa Ferrandova, ali gospodična Ronnelova?“

„Ne — nobena od teh.“

„Nu, pa povej, kako se imenuje to tvoje žensko čudo!“

„Dekle je, katere oče te sovraži in ki te je tudi sama dolgo mrzila.“

„Kdo — kdo — bi to — mogel biti?“ je zajecjal Forges.

„Ali še nisi uganil?“

Milijonar se je z obema rokama prijel za čelo.

„Ne — ne — ne uganem — kako naj vem — koga misliš?“

Zdajci se je stari Forges ustavil in prijel sina trdo za laket.

„Ti ljubiš Gobriandovo hčer?“ je zasikal s takim glasom, da je Gastona streslo.

„Da — uganil si, oče.“

„Nemogoče — nemogoče...“

„Oče, jaz ljubim Julijo Gobriandovo in te prosim dovoljenja, da jo...“

Gaston ni mogel nadaljevati. S strašnim glasom ga je oče presekalo.

„Idi!“ je zavpil, komaj se premagovaje. „Idi domov in da mi nikoli več ne izpregovoriš o tem!“

Mladi mož je molčal. Svojo obljubo je bil izpolnil — govoril je z očetom o poroki, drugega za enkrat sploh ni bil nameraval. Dobro je vedel, da očeta ne bo mogel zrušiti s prvim naskokom.

Obrnil se je in ostavil graščaka samega v parku.

Forges je omahnil na klop in si podprl glavo. Vse v njem je kipeło.

„O, nesrečna ura!“ je zajecjal. „Skušal sem jo zadržati, a zaman!“

Ustrašil se je lastnega glasu. Hlastno je vstal in pogledal okoli sebe. Toda uzrl ni nikogar. Samo noč in črne sence dreves so bile okoli njega.

„Nikdar! Nikdar!“ je divje zaškrtal.

Gaston je bil med tem krenil proti gradu. Glava mu je bila

polna divjih, neurejenih misli. Očetova jeza ga je bolj prese-netila kakor ustrašila. Sicer je pričakoval odpora proti tej že-nitvi, toda način, kako je oče sprejel njegovo odločitev, mu je dal misliti. Nekaj mu je reklo, da mu oče, dokler bo živ, ne bo dal dovoljenja za ženitev. A za-kaj? Zakaj? To je bila skrivnost.

Zdaj se je Gaston spomnil, da se je nekaj podobnega že več-krat primerilo z njegovo sestro Ireno. Več snubcev je že popro-silo za njeno roko, toda oče jih je vselej odbil, češ da je Irena še premlada. Vendar nje nikoli sploh ni vprašal. Kaj naj to bo? Kaj je očetu?

Gaston je sedel na klop v parku in sklenil počakati, dokler se oče ne vrne v grad. Moral je namreč mimo njega.

In res je kmalu nato počasi prišel stari Forges. Gaston je vstal in mu stopil naproti:

„Oče,” je rekel nežno, „ne odreci mi moje prošnje!”

„Česa še želiš?” je osorno vprašal graščak.

„Oče, to, kar si prej rekel, ne more biti tvoja poslednja be-seda!” je zajecel sin. „Pusti mi vsaj malo upanja! Zapovej mi, naj čakam, in ubogal te bom!”

„Dovolj je bilo govorjenja o tej stvari! Rekel sem nikoli!” in s tem je zame stvar opravljena.

„Dobro!” je vzkliknil mladi mož. „Če je tako, pa počakam, da izpolnim štiriindvajseto leto. Ta-krat se smem po zakonu oženiti tudi brez tvojega dovoljenja!”

Forges je pri teh besedah po-bledel na smrt. Na srečo je bilo tema, da Gaston ni mogel opa-ziti očetove groze.

„Ne verjamem, sin,” je zajecel milijonar, „ne verjamem, da se boš tako daleč izpozabil in šel pred sodnijo iskat pravice proti svojemu rodnemu očetu! Ne, te-ga ne verjamem, Gaston!”

Obrnil se je, hoteč kreniti proti gradu. Toda še enkrat se je ustavil.

„Zapomni si dobro, kar ti zdajle povem!” je grozeče rekel, poudarjaje sleherno besedo. „Ne tiraj me v skrajnost! Zakaj, če bi pozabil svoje dolžnosti do me-

ne, vedi, da ti bom znal postaviti tako oviro, ki te bo zanesljivo naučila pameti!”

S temi besedami je odšel.

Sedmo poglavje

RUBEŽEN

Dva dni po izgubljeni pravdi je prišel k Gobriandu sodni slu-ga Borel.

„Dober dan, oče Gobriand!” je pozdravil, ne da bi bil snel klobuk z glave.

„Dober dan, Borel!” je odvr-nil pozdrav pohabljenec, ki se mu je ob tem srečanju takoj ne-kaj zazdelo. „Jako lepo, da ste me prišli obiskat, zdaj ko sem v nesreči. Saj so vam povedali, da sem izgubil pravdo?”

„Da,” je odgovoril birič ne-kam obotavlja se. „To, da sem prišel, je v zvezi s to stvarjo.”

„Kaj res? Ali ste mi prišli kaj svetovat?”

„Ne... ne. Gre za nekaj čisto drugega. Za majhno terjatev.”

„Kakšno terjatev?”

„Vaš gospodar...”

„Gospod Tennery?”

„Da... Saj veste, gospod Go-briand,” je nestrpnostno odgovoril Borel. „Najeli ste to hišico za stopdeset frankov na leto. Sta-nujete v njej že dve leti, a pla-čali ste komaj petdeset frankov, potemtakem dolgujete gospodu Tenneryju še dve sto petdeset frankov.”

„To je res. Gospodarju sem jako hvaležen, da je do danes počakal.”

„Gospod Tennery potrebuje denarja in sicer ravno zdaj ob koncu meseca.”

„Čudno, res... denar potre-buje... manjka mu ravno dve sto petdeset frankov, torej na-tanko toliko, kolikor mu dolgu-jem — ali sem prav povedal?”

„Čisto prav!” je pritrdil Bo-rel.

„Da, da,” se je grenko za-smejal Gobriand. „Kadar hoče imeti hišni posestnik dve sto pet-deset frankov, ki so mu jih ljud-

je dolžni, ga vselej kaka kata-strofa prisili, da jih izterja.”

Zdaj pa je biriču zares jelo pohajati potrpljenje.

„Menda vendar ne boste za-htevali, da boste vse življenje tu stanovali, ne da bi kaj plačali?”

„O, ne, to bi bilo za gospoda Tenneryja vendarle nekoliko predrago.”

„Nu, naloženo mi je, da vam izročim tole potrdilo, vi pa mi izplačate omenjeno vsoto.”

„Nimam denarja.”

„Tak ne mislite plačati? Do-bro... Mislil sem, da pride do česa takega, in sem prinesel sod-ni nalog za rubežen kar s seboj.”

„Kaj, rubežen?” se je zgrozil Gobriand.

„In ker vidim, da gre vse ta-ko lepo v redu, oče Gobriand, bi šel z vašim dovoljenjem kar na delo.”

„Kaj... kaj pravite?” je za-vpil nesrečni stariček in prebledel.

„Rubiti me hočete?”

Obrnil se je k ženi.

„Slišiš, rubiti me hočejo! Ali nimaš nič denarja?”

„Nimam,” je zastokala žena. „Morda ima Julija.”

„Kje je?”

„Dela na vrtu.”

Julija je bila med tem že sa-ma pritekla. Čula je bila tožbe in glasno govorjenje v hiši. Ko je zagledala Borela, jo je obšla temna slutnja.

„Ali je pri hiši še kaj denar-ja?” je vprašal stari.

Hči je žalostno odkimala. „Nič.”

„Prav nič?”

„Evo, od tegale ročnega dela dobim toliko, da bomo nekaj dni živeli. Drugega pa nimamo.”

Birič je skomignil z rameni, kakor češ: ti ljudje me hočejo imeti za norca.

„Štirje slamnati stoli,” je za-čel birič na glas naštevati pohi-štvo in sproti beležiti. „Lesen na-slونjač, s platnom prekrit stol, kukavičja ura iz hrastovine, štiri slike v lesenem okvirju...”

Opozorilo

vsem onim, ki se hočejo udeležiti glaso anja o na-gradah za »Najstrašnejši trenutek mojega življenja«: Pazite na kupone v prihodnjih številkah! Vse podrobnejše smo morali zaradi pomanjkanja prostora danes odložiti in priobčimo v prihodnji številki.

Doma v družini

Našim dragim bralkam!

Vas vse vabimo k sodelovanju v tej rubriki. Vsak prispevek, ki nam ga pošljete, bomo znali ceniti in vam bomo hvaležni zanj. Pošljite nam: svoj posebni recept za pripravo kake jedi, vaš način čiščenja teli ali onih madežev in sploh nasvete, o katerih sodite, da niso splošno znani.

Posebno bi nas zanimali recepti za mečnate jedi. Vsaka naša družina ima kak specialni recept — tega nam pošljite in objavimo ga z Vašim polnim imenom. Kar je dobrega, naj ne ostane monopol posameznikov! Naj bo dostopno vsem!

Te prispevke bomo objavljali v tej rubriki pod naslovom: „Jaz bi takole rekla.“ Uredništvo.

Gospodinja! Ali že imaš najboljšo kuharsko knjigo „Slovenska kuharica“? Naroči jo še danes preko uprave „Romana“. Plačala jo boš lahko v štirih mesečnih obrokih po Din 42.—, knjigo pa dobiš takoj, ko jo naročiš.

Negovanje kože

Koža, ki varuje in pokriva naše mišice, je izredno važen izločevalni organ našega telesa in obenem sedež velikega dela živčevja, predvsem tipovnih in toplotnih občutkov.

Stevilne žleze izločajo v zelo finih kapljicah pot in loj. Ti dve snovi zamašita žleze, če ostaneta dolgo na koži in se strdita. Zato je treba kožo skrbno negovati s kopanjem in umivanjem.

Tople voda in trdo, mast razkrajajoče milo sta najboljša sredstva, za brisanje pa trda brisača.

Mrzla voda vzame človeku mnogo telesne toplote, zato naj pazijo predvsem bolniki, da se z njo preveč ne umivajo. Poleg tega pa deluje tudi dražilno na živce.

Po umivanju se je treba dobro obrisati, da se obvaruješ prehlada.

Rdeče roke so posledica prepočasnega in prehitrega menjave tople in mrzle vode pri umivanju. Če jih često drgneš s kašo močnatga krompirja, postanejo zopet bele. Poleg tega pa jih umivaj stalno z glicerinovim milom, ki ga dobiš v vsaki trgovini ali drogeriji.

Gobe

Gobe so zelo redilna jed. Treba pa jih je natančno poznati, kajti često se zgodi, da se med užitne gobe zameša kaka strupena in povzroči hudo zastrupljenje ali celo

smrt. Kuhaj in uživaj samo sveže gobe! Na noben način pa ne jej pogretilih gob, ker si z njimi lahko nakoplješ hude želodčne bolezni. Ljudje s slabim želodcem naj nikar ne jedo preveč gob, ker so težko prebavljive.

Paradižnik s kislim zeljem

Obloži ponev s kosci razrezane slanice, potem plast razrezanih paradižnikov, nato surevo kislo zelje s soljo poprona in sekljano čebulo, v tretji vrsti spej paradižnike, v četrto zelje itd., dokler ni ponev polna. Plasti naj ne bodo predebele. Na vrh daj nekaj razrezane slanice, ponev pokrij in duši tako dolgo, dokler jed ni kuhana. Ta jed je zelo okusna in hranilna.

Jabolčna krema

Potrebščine: ½ kg olupljenih razklanih jabolč, voda in sladkor; za kremo: ¼ l mleka, 2 rumenjaka in sneg iz 2 beljakov, 5 dkg sladkorja, 1 zavojček Dr. Oetker-jevega vanilinovega sladkorja, 1 čajna žlica Dr. Oetker-jevega praška za puding (vanil.) ali najfinerja škrobna moka, višnje ali črešnje, eventualno oranžni olup.

Priprava: Jabolčne rezine se pariyo z nekoliko vode in sladkorja, da se skuhaajo, a ne razkuhaajo, nego ostanejo cele. Shlajena deni jabolka v stekleno skledo in jih polij s tako-le kremo: mleko, rumenjaki, sladkor, vanilinov sladkor, prašek za vanil. Puding ali škrobno moko stepaj na ognju s snežno metlico, da postane krema gosta. Shlajeno pomešaj kremo s snegom iz obeh beljakov. Ako hočeš, moreš zribati z ribezem v kremo tudi olup pol oranže ter primčšati eventualno višnje ali črešnje.

Servira se z biskvitom ali keksi.

Praktični nasveti

Madeže od potu odpraviš iz obleke ali perila, če drgneš umazano mesto z mešanico treh delov etra, treh delov alkohola in enega dela salmijaka. Madeže od oljnatih barv odpraviš z bencinom, to pa le, če so še sveži. Zastarele madeže moraš najprej omehčati s surovim maslom ali mastjo. Madeže od apna odpraviš s kisom. Madeže od kakaava smeš izpirati samo z mrzlo vodo.

Raztrganih klotastih ali svilenih dežnikov nikar ne šivaj, ker se ob prvi priliki še bolj raztrgajo, temveč nalepi na spodnji strani

enak ali podoben kos blaga s kolodijem.

Medu nikar ne shranjuj v pločevinastih posodah, ker se nivoje barve in okusa po pločevini. Najboljše so porcelanaste posode.

Ako hočeš, da se v tičjih kletkah ne zarede uši, potresi tla kletke večkrat na teden z drobnim gipsom.

Kadar imaš ranjene prste, pazi, da si ne natakneš naprstenika, ker je skoraj zmeraj na njem zeleni volk, ki je zelo hud strup.

Vsak še tako umazan marmor lahko očistiš. Zmešaj nekaj sveže gasenega apna z vodo, nanesi s čopičem to kašo na marmor in jo pusti tri dni na njem. Potem marmornati predmet dobro izmij.

ALI HOČEŠ BITI LEPA?

Ni pravljica, da so že stari Egipčani poznali kozmetična sredstva. Ko so odkopavali Tutankhamonovo grobnico, so našli v njej posode pomad in neverjetno lepo dišečih vonjav. To je najboljši dokaz, da ljudje skrbijo za lepoto, kar obstoji svet...

Kaj se danes uporablja za ohranitev lepote in svežosti, ki si je želi vsaka ženska?

ZORAIDA KREMA ohranja svežost in mladost lica ter odstranjuje gube, ki so največji sovražnik lepote.

Dnevna in nočna krema, lonček Din 12-50.

ZORAIDA MILO je izredno dehteče, priporočljivo za vsako polt in se izvrstno peni. Elegantno opremljena škatlica Din 12-—.

ZORAIDA PUDER v vseh barvah, bel, rožnat, crnem, ocre, naturelle, je najlažji in brezhiben.

Okusno pakiran v škatlicah Din 6-—, 12-—, 20-—.

MILCH-KREMA DR. BROEMA je edino sredstvo proti pegam in madežem.

Dnevna in nočna krema, lonček Din 12-50.

MELITIS KREMA (rastlinski vosek) je čisti naravni preparat, ki v nekaj dneh odpravi lišaj.

Škatlica Din 10-—.

BORAKS je na vsak način potreben dodatek vode pri umivanju. Škatlica Din 10-—.

Poslednja novost na polju kozmetike so vsekakor preparati:

„OPERA“:

„OPERA“ Eau de Cologne, elegantno opremljena s 100 grami vsebine Din 40-—.

„OPERA“ parfem, izredno dehteč, elegantno adjustirana steklenica Din 50-—.

„OPERA“ krema za lice, lonček Din 40-—.

„OPERA“ puder, v vseh barvah, velika škatla Din 50-—.

Vse gori opisane preparate prodaja in razpošilja s pošto

PARFUMERIJA URAN.
Mestni trg št. 11, Ljubljana.

Ureja Boris Rihteršič

Lon Chaney

„Mož, ki je izgubil svoj obraz“, tako so mu rekli. Njemu, največjemu karakternemu igralcu Amerike, morda vsega sveta, ki je umrl, dober mesec je tega.

O njegovih maskah, o njegovi garderobi, kjer jih je ustvarjal časih tedne in mesece, so dosti pisali. Morda več kakor o njem kot igralcu. Po pravici. Bil je predvsem mojster maske in skozi nje nam je pokazal življenje svojih kreacij.

Vrhunec njegove umetnosti je bila mimika, govor obraza in gibov in kretanj. Ni čuda. Bil je sin gluho-nemih staršev in z njimi se je moral pogovarjati s kretnjami. Bil je tudi igralec v nekem potujočem gledališču in taka gledališča dajo svetu najboljše, najbolj mnogostranske igralce; saj morajo znati igrati vse!

Prav zaradi te svoje raznovrstnosti je bil sprejet k filmu. Vedel je dobro, kaj mika publiko. Originalnost. Iskal jo je v maski, in kako! Kaj je vse storil, da je ustvaril nekaj, česar ni pred njim še nihče dal.

V „Notredamskem grbavcu“ je igral nakaženega norca Quasimoda, ki je grbast, enook, šepav in gluhi. Da ustvari verjetno masko grbavca, si je dal na hrbet naložiti 50 kil težko breme in si privezati bedro k životu, hoteč popolnoma verno posnemati pohabljenca. Ob tej priliki je nerodno skočil in si zlomil dve rebri.

V „Fantomu pariške opere“ je moral igrati goslača, ki je tako grd, da je vse groza pred njim. Z drobnim žico si je dal prebosti nos in si ga pripel na čelo, poleg tega pa tudi prevrtati dva zoba, da si je lahko vstavil drugo umetno zobovje. Ta dva zoba mu je moral potem zobozdravnik izdreti.

V enem svojih poslednjih filmov „Vzhodno Zanzibarja“ je igral enookkega kapitana. Ni pa si samo zalepil očesa, kakor delajo to igralci, ki igrajo slepce, ampak si je dal vbrizgati v oko neko kemično raztopino, ki mu je skoraj vzela vid.

Umrli je 26. avgusta. Več mesecev je ležal v bolnici. Strli so ga večni napori in torture ki se jim je tolikrat podvrnil pri ustvarjanju vedno novih mask.

Kakšna bo njegova usoda? Kakor usoda vseh, ki so bili... Ljudje bodo še nekaj časa gledali njegove filme, njegovo poslednje delo „Eks-

pres št. 317“ in ko bodo slednje kopije izrabljene, ne bo nihče več vedel zanj... razen arhivov in nekaterih ljudi, ki jim je bil ljubljenec.

Greta pripoveduje...

Ko sem se pred leti še selila v Berlinu od filmske družbe do druge in zaman iskala trajnega angažmana, sem morala imeti zelo nesrečen obraz. Tedaj mi je dal moj, zdaj pokojni režiser Maurits Stiller tale nasvet:

„Greta, če hočeš biti lepa, moraš trikrat na dan na glas reči: „Danes se nočem jeziti!“

Izprva sem mislila, da je to samo šala, prazna vera. Potem sem ga šele razumela. Kadarkoli sem se hotela čez dan razjeziti, sem se domislila tega izreka in sem se zasmejala.

Tak je moj recept. Pomaga bolj od sto pudrov in šmin.

Filmski drobiž

Gerda Maurus, ki jo naše občinstvo pozna iz Ufinega filma „Žena na mesecu“, je bila rojena v Zagrebu. Zdal dela pri zvočnem filmu „Špijonaža na zapadni fronti“, ki bo prav v kratkem gotov.

Greta Garbo, katere sliko danes prinašamo na naslovni strani, je po rodu Švedinja. Njena pravo ime je Greta Gustavson. Tudi njen brat Sven je filmski igralec; zdaj igra pri filmski družbi „Svenska“ v Stockholmu.

Svetislav Petrović je rojen v Novem Sadu in je jugoslovanski državljani. Znan je predvsem po tem, da nerad daje avtograme, kar mu posebno Francozi zamerjajo.

Brigitte Helm prvi zvočni film „Pojoče mesto“ začne v Nemčiji te dni predvajati.

Vladimir Gajdarov je osnoval lastno filmsko podjetje, kjer je napravil prvi zvočni film „Valovi strasti“ z našo rojakinjo Ito Rino.

Richard Tauber je zdaj angažiran pri filmski družbi Atlantis, kjer igra glavno vlogo v zvočnem filmu „Dežela nasmeška“ po opereti komponista Fr. Lehárja.

Vsi filmski igralci skrbno prikrivajo številko svojega telefona, ker bi drugače še ponoči ne imeli miru pred vsiljivimi oboževalci.

Družba „Paramount“ pripravlja dva zvočna filma v našem jeziku s samimi našimi igralci. Tudi scenarijo napiše jugoslovanski avtor.

Maurice Chevalier

Pred dobrim letom smo ga še komaj poznali po imenu. Takrat se je prvič pojavil v zvočnem filmu in na mah postal ljubljenec sveta.

Njegovo življenje je bilo zelo pestro. V šoli je slabo vozil in so ga dvanajstletnega izključili. Bil je sirota brez očeta. Nihče se ni zanj

brigal. Stradati je moral in postopati po pariških ulicah, dokler ga ni glad prisilil, da je šel k nekemu mizarju v uk. Bil je pa preveč nestalne narave, da bi mogel dolgo ostati na enem kraju. Mizarstvo mu ni prijalo. Pobegnil je od mojstra in šel v neko elektrotehnično trgovino, kjer je služil kot tekač. Od tam je prišel v majhno zakonito tiskarno, kjer se je seznanil s črno umetnostjo. Nato je bil nekaj časa v tovarni modnih lutk kot slikar, kjer pa ni dolgo ostal. S trinajstim letom ga srečamo kot potnika v trgovini barv. Ko ga nekoč šef ozmerja, prasne pred njim v smeh. Tako izgubi še to službo. Postal je navaden delavec v tovarni žebeljev. Vsi so mislili, da se bo ustabil, ker je postajal pametnejši, toda motili so se. Njega je začelo vleči k cirkusu in gledališču. Ponudil se je neki kavarni za pevca, toda doživel je popoln fiasko.

Obupal pa le ni. Leto kasneje ga srečamo kot oponašalca znanih političnih veličin v majhnem potujočem gledališču. Tam je uspel. Naučil se je peti, plesati in neumnosti uganjati. Njegov pristno francoski temperament mu je pomagal več od vseh učiteljev in mojstrov. Po tej poti je prišel do Pariza, do svetovnoznane zabavišča „Folies Bergère“, kjer je plesal s slavno kabaretno plesalko Mistinguetto. Njegov uspeh je rasel od leta do leta.

Med svetovno vojno se je boril na zapadni fronti, po sklepu miru pa se je vrnil na svoje staro mesto in ostal tam, dokler ga niso lani odkrili Američani in ga vzeli s seboj v deželo dolarjev, kjer ga je angažirala filmska družba „Paramount“ za zvočni film. Njegov najnovejši film „Ljubezenska parada“ („The Love Parade“) je bil pred kratkim izgotovljen.

Elitni Kino Matica

Tel. 21-24

EDINI ZVOČNI KINO V LJUBLJANI

z najboljšo svetovno aparaturo Western Electric.

„Smej se in plakaj.“ Najnovejši velefilm Al Jolsona. Film lepih popevk, smeha in solz. Veliko vlogov v tem filmu igra tudi mali „Sonny Boy“ topot pod imenom „Little Pal“.

„Tango ljubezni.“ Velika in vesela filmska opereta ljubezni in razkošja. V glavni vlogi Willy Forst, priljubljen in znan iz filmov „Atlantik“ (Poldi) in „Dvoje sre v ¾ taktu (Niki).“

„No, no Naneta.“ Največja sodobna filmska opereta bajnega razkošja. Vse slike v naravnih barvah. Najlepše plesalke, najboljši pevci, sladko opojne arije!

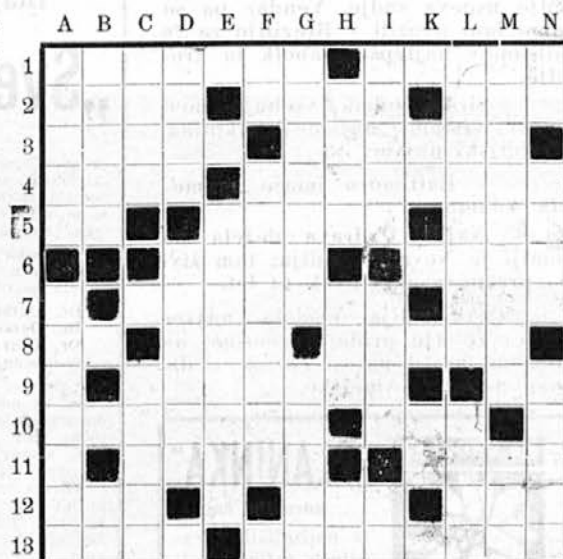

Uganke

KRIŽANKA

Vodoravno: 1. Moško ime; dragulj; 2. Ogljikova spojina; franc. pisatelj; ima vsak človek; 3. Denar; mesto na Primorskem; 4. Utrdba v Palestini; denar; 5. Predlog; igralec; rastlina; 6. Žival; kraj pokore; 7. Pokrajina v Avstriji; angleško ime; 8. Mera; otok na Jadranu; kraj na Primorskem; 9. Studijska soba; kemični znak; 10. Del pohištva; žensko ime; 11. Steklenica; grški pravljicar; 12. Čutilo; žensko ime; zaimek; 13. Ibsenova drama; slovanški bog.

Navpično: A. Francosko mesto; biblijski kralj; B. Veda; prislov; C. Pijača; nekdanji hrvatski parlament; D. Vnema; biko-borec; E. Obrt; F. Predlog; ptica; G. Sport; ploha; H. Franc. pisatelj; oče; zaimek; I. Slog; Ibsenova drama; at. K. Okrajšava za krstno ime;

nikalnica; L. Otok v Sredozemskem morju; mesto ob Črnem morju; M. Kemični pojav; zaimek; N. Kvartski izraz; pokrajina v Aziji; otok v Dalmaciji.

ZLOGOVNICA

Iz zlogov:

an, ca, ču, da, dan, dmat, do, e, e, fi, go, gra, ja, ja, ja, ju, ju, ka, ka, kar, la, li, lju, lu, meg, mi, mi, na, na, na, ni, o, pen, ra, ro, sa, ser, si, so, sti, stov, što, ti, tno, to, vla, vo, zi;

sestavi te besede:

1. del Beograda, 2. žensko krstno ime, 3. izdaja bankovcev, 4. učna knjiga, 5. zavajanje, 6. narodopisje, 7. češki kralj, 8. mesto v Španiji, 9. pokrajina v Italiji, 10. republika, 11. del Ljubljane, 12. pokrajina v Španiji, 13. ptica, 14. hrabrost.

Ako si našel prave besede, ti dajo prve črke (od zgoraj navzdol) in četrte (od spodaj navzgor) znan pregovor.

BESEDNA SKRIVALNICA

Samarkand, Panama, krokar, Zanzibar, Kobarid, Svetovid, Paramaribo. — V vsaki teh besed je skrita še ena beseda. Če najdeš prave, ti njih začetnice dajo mesto v Sloveniji.

SALJIVKA

Poznam ptico. Odreži ji glavo in rep pa ti pove, katero čutilo ima najbolj razvito.

ČRKOVNICA

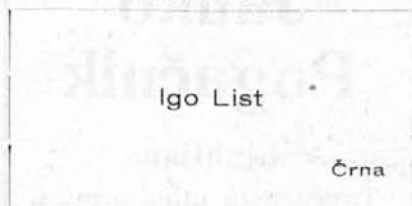
Š T V A I Š Č E
A I Š Č E K A N
R D K O P I Ž A
V O A D O Š E R
O S S R Č D O
S A V A Z E A D
N N E Č E T P N
I A R I P E R I
R O V O G E R P

IZLOČILNICA

Slina, sloka, Miloš.

Iz vsake besede vzemi po eno črko, ostale pa preuredi, tako da dobiš pregovor.

POSETNICA

ČRKOVNICA

ČEDRPRAVEHIZITGRROMAPUZAŠKJEAPCSOČKOIZČI

Poišči skrit pregovor!

Bolniško poročilo

V neki bolnici so napravili statistiko smrtnih slučajev. Povzročitelji smrti so bili tile:

Ošpice	21
Srčna kap	16
Zlatenica	10
Griža	12
Poapnenje žil	5
Notranje krvavitve	25
Mrzlica	21
Davica	10
Rak	100
Samomor	11
Mrtvoud	13
Pljučne bolezni	201
Neznani vzroki	20

Kaj ti veleva ta statistika?

VERIGA

Iz zlogov

bi, da, di, go, ja, ka, ko, ko, la, la, li, lo, lo, na, na, pa, ri, še, še, ta, ta, ti, vi. sestavi devet trozložnih besed tako, da bo zadnji zlog prve besede obenem tudi prvi zlog naslednje besede.

RESITEV UGANKE V 40. STEVILKI

1. KRIŽANKA: Vodoravno: 1. ko, manekin, 2. osa, Anadolija; 3. Tacit, lat; 4. Podutik, na; 5. novorojenec; 6. A.D., samotar, po; 7. Karenina, Ub; 8. Ana, tja, Nogi; 9. Nina, aluminij; 10. Akon, ipak, na; 11. Ob, nas; 12. usoda, Edo, oda; 13. megalomanija.

Navpično: A. kol, nakana, um; B. os, podanik, se; C. Azov, „Rano“, o, g; D. do-se, anoda; E. maturant, bal; F. anatomija; G. nacionalizem; H. etika, up, da; I. kot, na, Manon; K. il, perunika; L. Nil, bon, soj; M. Jan, gin, da; N. Patagonija.

2. ZLOGOVNICA: dežela, elaborat, želodec, zlogovnica, Avstrija, situacija, obzirnost, Loanda, Nevada, cvetlica, Evstahij, mlekarina, oblačilo, rojenica, Amerika, pomada, Robinson, Izidor, Tetuan, Ilijada. — Dež za solncem mora priti, žalost za veseljem biti.

3. ČRKOVNICA. Ključ: vsaka tretja črka. Stara navada železna sraica.

4. BORZNO POROČILO. Ključ: Datum (zadnji dan leta), pomeni, da je treba vzeti vse zadnje številke in temu odgovarjajoče črke posameznih mest oz. denarnih enot N. pr. iz besede Budimpešta tretjo in sedmo črko: De... Dobiš: Denar je sveta vladar.

5. POSETNICA. Šolski nadzornik.

6. STARO ZNAMENJE. Kdor ne dela, naj tudi ne je.

7. ENAČBA. Sarajevo.

9. STEVILČNA BESEDNICA. Boris, Razor, Ahmed, Trajan, jezero, ebonit, kavarna, Azija. — Bratje Karamazovi.

10. PREMIKALNICA. Moskva, London, Madrid.

Drobiž

— Pri sibirskem mestu Krasnojarskem je padel leta 1771 z neba 800 kil težak meteor, ki so ga smatrali praznoverni Tatari za sveto, z neba poslano sporočilo.

— Razen nekaterih opic so vse živali za koze neobčutljive.

— Reka Ganges nanosi v morje trikrat več blata kakor reka Ren.

— Ogromna masa zvezde Jupiter se zavrti okrog svoje osi v desetih urah.

— Jupiter ima sedem lun.

— Neka vrsta muh leti nazaj prav tako hitro kakor naprej.

— Najstarejši egipčanski rudnik je bil na gori Sinaj, kjer so dobivali turkize in druge drage kamne.

— V srednjem veku je bil pav najbolj priljubljena pečenka.

— Neki ameriški raziskovalec je v Sibiriji odkril 30 novih vrst okamenelih žuželk.

— Nemški komponist Schubert je napisal okrog 800 skladb, dasi je umrl komaj 31 let star.

— Koza da letno desetkrat več mleka kakor sama tehta.

— Na Japonskem je bilo doslej 9 vladajočih cesaric.

— Polovica teže surove ovčje volne je umazanija.

— Ko se je pojavil izum plinske razsvetljave, je bil sprva povsod prepovedan. Najprej v Londonu. Izumitelj Samuel Clegg pa si je znal pomagati. Da prepriča oblastva o neškodljivosti svojega izuma, se je zaprl z njimi v gazometer, odprl dovodno cev in plin zažgal. Poskus mu je uspel in posledje je bil plin dovoljen.

— Tihi Ocean je tolikšen kakor 750 Jugoslavij.

— Leta 1850 je stal kilogram aluminija 2400 mark; leta 1899 še 50 mark. Po poenostavljenju proizvodnje je padla cena leta 1900 na 2 marki, tik pred svetovno vojno pa je stal kilogram samo še 1.60 marke (22 Din).

— Brazilija je dežela, kjer najbolj uspeva sadje. Vendar pa so samo lani uvozili v Brazilijo za 70 milijonov najlepših jabolč in grozdja.

— Sirski tobak vsebuje med vsemi vrstami najmanj nikotina, virginijski največ.

— V Baltimoru imajo spomenik Adamu.

— Najbolj zdrava dežela na zemlji je Nova Zelandija; tam živi povprečno vsak človek 64 let.

— Avstralija pridelava največ volne; za njo pride Argentina, na tretjem mestu pa so Združene države Severne Amerike.

MR. BANOVEC

PLANINKA
ZDRAVILNI
ČAJ

iz najboljših zdravilnih zelišč, čisti in prenavlja kri in učinkuje izborno pri slabi prebavi želodeca, zaprtju telesa, napenjanju, nerednem delovanju črev, hemoroidih (zlati žili), poapnenju žil, izpuščaji in žolčnem kamnu. Preprečuje kislino in zbujata tek. Pravi „Planinka“ čaj je zaprt in plombran in ima napis:

Lekarna Mr. Ph. Bahovec, Ljubljana
ter stane zavojček 20 Din

„PLANINKA“

zdravilni čaj

Agfa
Kodak
Zeiss-Ikon
Voigtlander

Foto
kino
aparati

Stalno v zalogi
foto-materijal

Janko
Pogačnik

Ljubljana

Tavčarjeva ulica šte. 4.

Blagovna znamka

„Svetla glava“

se je obnesla. — Med tisoči znamk, ki se priglašajo vsako leto, pač pa ni nobena postala znana kakor ta. Radi pozornosti, ki jo vzbujata slika, in radi globokega svojega pomena je postal znak nepozaben.

„Znamka Oetker“ jamči za najboljšo kvaliteto po najnižjih cenah in radi tega načela so

Dr. Oetker-jev pecilni prašek
Dr. Oetker-jev vanilinov prašek
Dr. Oetker-jev prašek za pudlinge itd. tako močno razširjeni.

Letno se proda mnogo milijonov zavojčkov, ki pomagajo „prosvitljenim“ gospodinjam postaviti v kratkem času na mizo tečne jedi. Marsikatera ura se je prihranila, mnoge nevolje radi slabega kipečja močnikov je izostalo.

Otroci se veselijo, če speče mati Oetkerjev šartelj, in v otroški sobi ni ničesar boljšega, nego je Oetker-jev pudling s svežim ali vkuhanim sadjem ali s sadnim sokom.

Pri nakupu pozor na to, da se dobe pristi Dr. Oetker-jevi fabrikati, ker se čisto ponujajo manj vredni posnetki.

Dr. Oetker-jev
vanilinov sladkor
je najboljša začimba

za mlečne in močnate jedi,
pudlinge in spenjeno smetano,
kakao in čaj,
šartlje, torte in pecivo,
lajčni konjak.

Zavojček odgovarja dvema ali trem strokom dobre vanilije.

Ako se pomeša ½ zavojčka Dr. Oetker-jevega izbranega vanilinovnega sladkorja z 1 kg finega sladkorja in se dasta 1 do 2 lažni žlici te mešanice v skodelico čaja, tedaj se dobi aromatična, okusna pijača.

Dr. Oetker-jevi recepti
za kuhinjo in hišo

prinašajo izbirno izvrstnih predpisov za pravo enostavnih, boljnih, finih in najfinjših močnatih jedi, šartljev, peciva, tort, i. t. d.

Za vsako obitelj so največje važnosti, ker naladajo po njih sestavljena jedila radi svoje enostavne priprave, svojega odličnega okusa in svoje lahke prebavljivosti povsod in vedno pohvalo kospodinj — tudi onih, ki stavijo večje zahteve — in ker je, kakor je pokazala izkušnja, vsako ponesrečenje tudi pri začeticah izključeno.

Oetker-jevo knjigo dobite zastoj pri vašem trgovcu; ako ne, pišite naravnost na tovarno.

DR. OETKER, MARIBOR.

200 dinarjev

na mesec plačujete za novi veliki Brockhausov leksikon.

**20 velikih knjig s
16.000 strani**

razkošno vezanih v polusnje ali platno. Novi Brockhaus bo Vam in Vašim otrokom desetletja najboljša šola v življenju, najzvestejši tovariš in najzanesljivejši svetovalec.

Do zdaj izšlih 6 knjig dobite takoj po vplačanju prvega obroka pri zastopniku največje jugoslovenske knjigarne „Minerve, d. d.“

Vse informacije daje „Roman“.